

NEJSLABŠÍ ČLÁNEK. Odvolání ministra průmyslu visí ve vzduchu už téměř rok. Nad jeho schopnostmi pochybovali Sobotka i Babiš. Premiér se ho loni v červnu údajně snažil přimět k rezignaci.

Ďábelské tempo ministra Mládky

Ministr průmyslu a obchodu Jan Mládek má trable. Nezvládá přidělování evropských dotací. Ze 4600 žádostí dokázal jeho resort od začátku roku rozhodnout jen o necelých třech stech. Za průtahy stojí vlivný náměstek Tomáš Novotný.

Operační program s názvem Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost je nejspíše zakletý. Okamžitě zmrazí každou žádost o dotaci. Spadá pod ministra průmyslu Jana Mládky (ČSSD). Na jeho úřad poslali podnikatelé 4600 žádostí o evropské dotace, do dubna posoudilo ministerstvo teprve 80 z nich. Pak si vedení úřadu zřejmě uvědomilo, že začíná být zle, a tempo se

zrychlo. Za další měsíc vydalo posudky na 200 nových projektů (čtyři procenta z podaných žádostí). Do konce května mají být hotovy posudky na pět set žádostí. Rozhodnutí o proplacení projektu má ale v ruce pouze 62 žadatelů.

S obdobnými problémy se potýkají i další operační programy. Ekonomové označují výkyvy v čerpání z evropských fondů za jednu z hlavních příčin

zpomalení ekonomického růstu celé země. Upozorňuje na to také expremiér Jiří Paroubek. „K tomu, aby česká ekonomika poněkud ožila, musí také vláda něco udělat. Jedna z těch věcí je prosadit rovnoměrné čerpání evropských peněz, které ČR získala na finanční období let 2014–2020. Zatím jsou tyto peníze čerpány minimálně,“ uvedl.

Pomalejší a dražší

Za propadem v přísunu evropských peněz vidí lidé z branže špatné nastavení programu. „První kolo dotačních výzev bylo vyhlášeno velmi komplikovaně jak pro žadatele, tak pro úředníky, kteří

projekty schvalují,“ řekl o situaci na ministerstvu průmyslu Jiří Pavlíček, předseda Asociace pro evropské fondy, která sdružuje poradenské agentury. Ty v minulosti zvládly připravit projekty za jeden měsíc, teď stejná věc trvá čtyři až pět měsíců, což celý proces zbytečně prodlužuje. „A to mluvím pouze za poradenské agentury, které se projekty zabývají profesionálně. Nově za námi nově chodí i firmy, které si dříve na dobré úrovni připravovaly projekty samy, ale v novém prostředí toho nejsou schopny,“ dodal Pavlíček.

V posledních týdnech však podle něho ministerstvo přislíbilo provést řadu nápravných opatření, které mají zrychlit hodnocení až na 200 projektů za týden. „Pokud ministerstvo své sliby dodrží, jsou to pro žadatele dobré zprávy,“ řekl Pavlíček.

Rukojmí z firem

I přes opakované vládní sliby je čerpání peněz v novém rozpočtovém období EU stejně nahodilé jako v přechozích letech. Svědčí o tom především zkušenosti majitelů firem. Drtivá většina z nich nedostala na své žádosti z ministerstva průmyslu žádnou odpověď. Jsou bezradní, z plánů na rozvoj firem se staly cáry papíru.

„Žádost jsem podal v lednu. Ani po pěti měsících není vyhodnocena a podle

dostupných informací nebudu znát výsledek dříve než v srpnu. V minulosti to přý standardně trvalo tři měsíce,“ stěžuje si jeden z podnikatelů marně čekajících na rozhodnutí ministerstva. Podobně jako jeho kolegové nechtl uvést jméno, neboť si přístup k dotaci nechce zavřít nadobro. Na nestranný přístup úředníků totiž nevěří.

Rychlé rozhodnutí – ať kladné, či záporné – by mu velmi pomohlo. Na stole se mu vrší objednávký na jeho výrobky a on nemá jasno, jak uspokojí poptávku. Kdyžby mu ministerstvo odsouhlasilo dotaci, koupil by prý do výroby tři nové stroje. Může se uskromnit a koupit dva stroje, na které má vlastní peníze. Co ale potom bude dělat s dotací? „Mám chuť se na ni úplně vykašlat a investovat pouze v omezeném rozsahu,“ řekl TÝDNŮ podnikatel, který se cítí jako rukojmí ministerstva.

Žasne také nad další novinkou. Po třech letech bude ministerstvu prokazovat, že se mu podařilo navýšit obrát o 20 procent. „Jak mám probíhat předvídat vývoj trhu tři roky dopředu? A co se stane, když se obrát navýší jen o 18 procent? Budu vracet peníze?“ ptá se majitel firmy.

Dohánění restů

Nervozita ze špatného čerpání fondů je patrná i ve vládě. Dokonce se pohádali

premiér Bohuslav Sobotka (ČSSD) s ministrem financí Andrejem Babišem (ANO). Hádky vypadala na první pohled jako typický folklor před krajskými volbami. Sobotka se nemohl smířit s tím, že Babiš nepřišel na poradě k evropským fondům a v dopise ho vyplísil (viz *Dopisová nepřítel Sobotka a Babiš*). Spor se dá také interpretovat jako preventivní hledání vinníka pro případ, že hospodaření s evropskými fondy přeroste v další fiasko. Předseď vlády vidí problém na straně Babiše. Ministr financí naopak poukazuje na zpoždění, která vznikají na ministerstvech průmyslu a školství pod vedením ministrů z ČSSD, ale také na ministerstvu pro místní rozvoj ovládaném hnutí ANO.

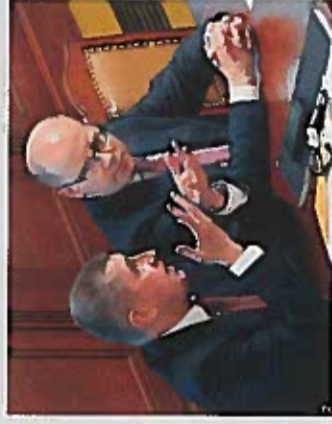
O přidělení evropských peněz rozhoduje v Česku celkem 15 úřadů. Na právě běžící šestiletku Evropská komise vyčlenila ve prospěch České republiky 650 miliard korun, z nichž úřady přikleply žadatelům sotva promile – a to se rozpočtové období EU pro léta 2014 až 2020 přehoupl už do druhé třetiny.

Občas se politici – například ministr Mládek a ministryně pro místní rozvoj Karla Šlechtová (ANO) – nezapomenou pochválit, jak se jim daří a jak nepropadají ani euro z Bruselu. Jejich prohlášení se však vztahují k poměrně vzdálené minulosti: k rozpočtovému období 2006 až

■ Dopisová nepřítel Sobotka a Babiš

aby mu do 27. května předložil výčet opatření, která přijal, aby celý proces zrychlil.

Zpoždění zavinehne ministrem financí může podle Sobotky ohrozit financování operačních programů. Premiér vlastně poprvé veřejně přiznal, že s čerpáním evropských peněz pro roky 2014 až 2020 není všechno v pořádku.

▲ STUPŇOVÁNÍ. S blížícími se volbami se seznam sporů mezi premiérem a ministrem financí každý týden rozroste nejméně o jednu položku.

Jakmile server Aktuálně.cz zveřejnil podrobnosti o dopise, šéf opoziční TOP 09 Miroslav Kalousek předpověděl, co bude dále: „Následující vývoj bude dramatický: Babiš Sobotkovi sprostě vynadá, vyjádří mu své opovržení a Bohuslav Sobotka to vezme na vědomí.“

Přesně to se stalo. Babiš napřed Sobotkovi vzkázal, ať se raději stará o ministry ze své strany, protože on má na starost důležitéjší věci než vysedávat na poradách. Pak poslal dopis, v němž popřel, že by brozil proplácení evropských fondů. „Tuto tezi odmítám, protože je zcela nepravdivá, a považuji za skandální, že informace o ní mají k dispozici média dříve než ministr financí,“ napsal Babiš v odpovědi.

Zpoždění podle něho způsobily řídící orgány, které přímo rozhodují o přidělení dotací. Babiš jmenoval ministerstva průmyslu, školství a ministerstvo pro místní rozvoj. Resort financí je prý připraven proplácet žádosti ze záloh poskytnutých Evropskou komisí.

—mfr—

► **BYL PŘI TOM.**
Současný náměstek ministra
průmyslu a obchodu
Novotný (vlevo)
vedl středočeský dotační
program za časů
hejtmana Davida Ratha.

Foto: 1. Průmyslová, 2. ČTÚ, 3. Michael Drobek, 4. www.zpisma.cz

2013. Díky prodlužování lhůt a novým vyjednáním s Bruslem se jim dařilo dohnět dřívější resty.

Vzhůru pro odměnu

Také náměstek ministra průmyslu Tomáš Novotný, který je podle kritiků tím, kdo na ministerstvu průmyslu nejvíce brzdí dotace, se divil, že se ho TÝDEN neptá na úspěchy z minulé šestiletky. V této kategorii se resort skutečně stal premiantem. Letos v dubnu jako první z ministerstev rozdal balík peněz určený pro Česko do roku 2013. Jenže zatímco doháněl staré nedodělky, nové projekty ležely ladem.

„Rozumím jistému rozladění, ale žadatelé musejí pochopit, že jsme jen v minulém roce alokovali 25 miliard korun, což představuje 100 milionů denně. Za dva roky jsme museli vyčerpat skoro polovinu toho, co Evropská komise vyčlenila na šestileté období. Nemohli jsme zároveň s tím hodnotit projekty pro nové období,“ ospravedlňoval se náměstek Novotný. Teď slibuje ďábelské tempo.

Ostatně již jednou dokázal, že to umí. Ministr Mládek pro něho vypsal odměnu ve výši 1,3 milionu korun, pokud beze zbytku vyčerpá peníze z minulé šestiletky. Náměstek úkol splnil, prémii od ministra získal, ale všechno ostatní muselo stranou. Tak to alespoň vidí úředníci z ministerstva průmyslu, kteří se s TÝDNEM bavili pod podmínkou zachování anonymity.

Bude po mém

Náměstek Novotný je klíčovým mužem pro hospodaření s evropskými fondy, působí totiž zároveň jako poradce premiéra Sobotky pro tuto problematiku. Podle

vlastních slov se jí zabývá 16 let. Zřejmě nejhorší okamžik kariéry zažil, když vedl regionální radu Středočeského kraje, která se starala o evropské dotace v regionu. Bylo to v době, kdy peníze z dotací končily v krabicích od vína a jiných skrýších tehdejšího hejtmana Davida Ratha a jeho dotačního gangu.

Krátce po zatčení Ratha policie prohledávala také kancelář Novotného. „U nás nic nenajdou, všechny projekty jsme posuzovali řádně,“ reagoval v květnu roku 2012. U soudu s Rathem vystupoval Novotný v roli svědka. Jeho pověsti to neuškodilo. Jako o „panu Čistém“ o něm hovoří také jeho dnešní protivníci.

Mezi podřízenými mu ale škodí, že po příchodu na ministerstvo průmyslu začal uplatňovat své zkušenosti z regionální rady. Měli si vzít příklad z toho, jak fungovaly dotace ve Středočeském kraji. Vzhledem ke kriminální minulosti středočeského operačního programu pod vedením Davida Ratha je ale takové doporučení přinejmenším úsměvné.

Novotný také rozmetl systém externích hodnotitelů, kteří připravovali posudky na projekty podané firmami. U ministra Babiše sehnal peníze na nové lidi, které na ministerstvu přímo zaměstnal a dal jim na starost posudky. Šlo o špatný tah. Mezi lidmi, kteří mají posuzovat například inovace v technologiích, se ocitli zaměstnanci s filozofickým či teologickým vzděláním.

„Možná to stačilo ve Středočeském kraji, kde zjednodušeně řečeno posuzovali nové fontánky. Na ministerstvu jsou ti lidé k ničemu,“ uvedl jeden z úředníků, kteří náměstkově nemohou přijít na jméno.

Náměstek zřejmě rozpoznal, že chyboval. Znovu se obrátil na Babiše, aby mu poskytl peníze na externí hodnotitele, kterých se dříve zbavil. „Tři měsíce trvalo, než nám ministerstvo financí schválilo externí hodnotitele. Můžeme je používat od dubna,“ řekl Novotný, když vysvětloval, proč práce na ministerstvu neodsýpala.

Ode zdi ke zdi

Nešlo podle něho o svévoli. „Na základě podnětu z Evropské komise jsme přešli na interní hodnotitele, protože ti se z pohledu komise vystavují menšímu střetu zájmů. Je to docela důležitý prvek pro snížení rizik z hlediska korupčního prostředí,“ řekl náměstek. Podle jeho oponentů jde ale jen o výmluvu.

Na ministerstvu a v podřízeném Czech-Investu teď pracuje armáda 150 interních zaměstnanců, kteří mají na starosti posudky, a dalších 250 externistů. „Teď je systém dostatečně nastaven,“ pochvaloval si náměstek. Nesrovnalosti přičítal tomu, že se operační programy teprve rozbíhají.

Program pro čerpání dotací každopádně vykonal na ministerstvu průmyslu pozoruhodnou cestu tam a zase zpátky. Vzhledem k tomu, jak divoce se utrácely peníze z minulé šestiletky, to ovšem lidi z branže nemůže překvapit. Pochybnostem se nevyhnu. „Již teď se ukazuje obecný strach z toho, že se opět nedočerpají peníze nebo že projekty budou nekvalitní. Vše ale není ztraceno. Některé věci se změnilo k lepšímu. Tedy alespoň částečně,“ prohlásil Lukáš Němec, předseda představenstva Erste Grantika Advisory, která se zaměřuje na poradenství při čerpání dotací.

Tomáš Menschik ■